

Cuprins

ABREVIERI.....	5
CUVÂNT-ÎNAINTE LA PRIMA EDIȚIE	7
REFERINȚE.....	9
ARGUMENT PENTRU EDIȚIA A 2-A.....	10
CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE DESPRE DREPT	11
Secțiunea 1. Originea conceptului de drept și accepțiunile sale	11
§.1. Originea conceptului de drept.....	11
§.2. Accepțiunile dreptului	12
2.1. Drept obiectiv. Drept subiectiv.....	12
2.2. Drept natural. Drept pozitiv	13
2.3. Drept comun. Drept special	14
Secțiunea a 2-a. Sistemul dreptului. Organizarea dreptului pe ramuri și instituții	14
§.1. Norma juridică – bază a sistemului dreptului	14
§.2. Ramurile dreptului.....	16
§.3. Instituția juridică.....	18
Secțiunea a 3-a. Factorii de configurare și tipologia dreptului	18
§.1. Factorii de configurare a dreptului	18
§.2. Tipologia dreptului	19
§.3. Dreptul Uniunii Europene – o nouă tipologie juridică	21
Secțiunea a 4-a. Definiția dreptului. Interferența dreptului cu societatea și statul	23
§.1. Definiția dreptului.....	23
§.2. Dreptul și societatea; dimensiunea juridică a societății	24
§.3. Stat și drept – interferență și condiționare reciprocă	26
Secțiunea a 5-a. Fundamentele dreptului.....	27
§.1. Morala.....	28
§.2. Religia.....	29
§.3. Politica.....	30
Anexă pedagogică la Capitolul I.....	30
CAPITOLUL II. DREPTUL CONSTITUȚIONAL ROMÂN	34
Secțiunea 1. Apariția dreptului constituțional ca disciplină de studiu	34
Secțiunea a 2-a. Dreptul constituțional în sistemul dreptului	35
§.1. Definiția dreptului constituțional și rolul său în sistemul dreptului.....	35
§.2. Obiectul dreptului constituțional	37
Secțiunea a 3-a. Raportul juridic de drept constituțional	37
§.1. Noțiune și caracteristici specifice	37
§.2. Elementele raportului juridic de drept constituțional	39

Secțiunea a 4-a. Izvoarele dreptului constituțional	41
§.1. Noțiuni generale.....	41
§.2. Izvoarele dreptului constituțional român	42
Anexă pedagogică la Capitolul II	50
CAPITOLUL III. TEORIA CONSTITUȚIEI	52
Secțiunea 1. Apariția Constituției și formele sale	52
§.1. Apariția Constituției.....	52
§.2. Formele Constituției	54
Secțiunea a 2-a. Sensurile noțiunii de constituție și caracteristicile sale	55
§.1. Sensurile noțiunii de constituție.....	55
§.2. Caracteristicile Constituției	57
Secțiunea a 3-a. Adoptarea, modificarea, suspendarea și abrogarea Constituției.....	57
§.1. Adoptarea Constituției	57
§.2. Modificarea (revizuirea) Constituției.....	59
§.3. Suspendarea și abrogarea Constituției	60
3.1. Suspendarea Constituției	60
3.2. Abrogarea Constituției.....	61
Anexă pedagogică la Capitolul III	62
CAPITOLUL IV. CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII LEGILOR –	
PRINCIPALA GARANȚIE A SUPREMAȚIEI CONSTITUȚIEI.....	64
Secțiunea 1. Definiția și obiectul controlului constituționalității legilor	64
§.1. Supremația Constituției	64
§.2. Definiția controlului constituționalității legilor	64
§.3. Obiectul controlului constituționalității legilor.....	65
Secțiunea a 2-a. Cauzele apariției controlului de constituționalitate a legilor și	
funcțiile acestuia	66
Secțiunea a 3-a. Clasificarea controlului de constituționalitate	67
Secțiunea a 4-a. Parcurusul istoric al instituției controlului de constituționalitate	
în România.....	69
§.1. Controlul de constituționalitate sub imperiul Constituțiilor ce au precedat	
Legii fundamentale din 1991	69
§.2. Controlul de constituționalitate potrivit Constituției din 1991, revizuită în	
anul 2003	71
Secțiunea a 5-a. Consecințele controlului de constituționalitate.	
Constituționalizarea dreptului.....	76
Anexă pedagogică la Capitolul IV	77
CAPITOLUL V. DEZVOLTAREA CONSTITUȚIONALĂ	
A STATULUI ROMÂN	80
Secțiunea 1. Aspecte generale	80
Secțiunea a 2-a. Perioada preconstituțională	81
Secțiunea a 3-a. Constituțiile României de până la 1991.....	83
§.1. Constituția din 1866.....	83

§.2. Constituția din 1923.....	86
§.3. Constituția din 1938.....	89
§.4. Constituția din 1948.....	90
§.5. Constituția din 1952.....	92
§.6. Constituția din 21 august 1965	93
Secțiunea a 4-a. Regimul constituțional din România stabilit după Revoluția din decembrie 1989.....	95
§.1. Actele cu caracter constituțional.....	95
§.2. Constituția din 1991.....	97
2.1. Elaborarea și adoptarea Constituției	97
2.2. Conținutul normativ al Constituției	98
2.3. Trăsăturile Constituției din 1991	103
2.4. Revizuirea Constituției din 1991 prin Legea nr. 429/2003.....	104
Anexă pedagogică la Capitolul V	109

CAPITOLUL VI. CETĂȚENIA ROMÂNĂ ȘI CETĂȚENIA UNIUNII

EUROPENE	113
Secțiunea 1. Noțiunea de cetățenie și natura juridică a cetățeniei	113
§.1. Noțiunea de cetățenie. Distincția între cetățenie, naționalitate și etnie.....	113
§.2. Natura juridică a cetățeniei	115
Secțiunea a 2-a. Evoluția istorică a noțiunii de cetățenie în România până la adoptarea Constituției din 1991	116
§.1. Codul civil de la 1864.....	116
§.2. Legea nr. 28 din februarie 1924 privind cetățenia	117
§.3. Legea nr. 86 din 1939 privind pierderea și dobândirea naționalității române	117
§.4. Decretul nr. 125 din 1948 privind cetățenia	118
§.5. Decretul nr. 33 din 1952 privind cetățenia	118
§.6. Legea nr. 24 din 1971 privind cetățenia	119
§.7. Decretul-Lege nr. 7 din 31 decembrie 1989 privind repatrierea cetățenilor români și foștilor cetățeni români	120
§.8. Decretul-lege nr. 137/1990 privind unele dispoziții referitoare la cetățenia română	121
Secțiunea a 3-a. Cadrul juridic actual al reglementării cetățeniei române.....	121
Secțiunea a 4-a. Principiile reglementării cetățeniei române.....	123
Secțiunea a 5-a. Modurile de dobândire a cetățeniei române și cazurile de pierdere a acesteia.....	125
§.1. Modurile de dobândire a cetățeniei române.....	125
§.2. Procedura acordării cetățeniei române.....	128
§.3. Modurile de pierdere a cetățeniei române	130
§.4. Procedura retragerii cetățeniei române și a aprobării renunțării la cetățenia română	132
Secțiunea a 6-a. Alte reglementări privind cetățenia	133
§.1. Dovada cetățeniei române.....	133
§.2. Cetățenia de onoare	133

§.3. Dubla cetățenie	133
Secțiunea a 7-a. Cetățenia Uniunii Europene	135
§.1. Reglementarea juridică a cetățeniei europene	135
§.2. Statutul cetățeanului european.....	137
Anexă pedagogică la Capitolul VI.....	139
 CAPITOLUL VII. DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE	
OMULUI ȘI CETĂȚEANULUI.....	142
Secțiunea 1. Noțiuni generale despre drepturile și libertățile omului și	
cetățeanului	142
§.1. Delimitări conceptuale.....	142
§.2. Populația – totalitatea indivizilor care coexistă la un moment dat pe	
teritoriul unui stat.....	143
Secțiunea a 2-a. Protecția internațională și europeană a drepturilor omului.....	145
§.1. Protecția internațională a drepturilor omului	145
§.2. Protecția europeană a drepturilor omului.....	147
2.1. Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților	
fundamentale	147
2.2. Carta socială europeană (1961) și Carta socială europeană revizuită	
(1996).....	149
2.3. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.....	150
Secțiunea a 3-a. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale.....	152
Anexă pedagogică la Capitolul VII	154
 CAPITOLUL VIII. DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE	
CONSACRATE PRIN CONSTITUȚIA DIN 1991, REVIZUITĂ ÎN 2003, ȘI	
PRINCIPIILE APLICABILE ACESTORA	157
Secțiunea 1. Aspecte generale	157
Secțiunea a 2-a. Principiile reglementării drepturilor și libertăților fundamentale.....	159
§.1. Universalitatea drepturilor/libertăților și neretroactivitatea legii.....	159
§.2. Egalitatea în drepturi.....	162
§.3. Protecția juridică a cetățenilor români în străinătate.....	165
§.4. Protecția juridică a cetățenilor străini și a apatrizilor în România	166
§.5. Refuzul de a extrăda și de a expulza cetățenii români din țară.....	167
§.6. Prioritatea reglementărilor internaționale față de cele naționale	170
§.7. Accesul liber la justiție	171
§.8. Caracterul de excepție al restrângerii exercițiului unor drepturi sau al	
unor libertăți	179
Anexă pedagogică la Capitolul VIII – Secțiunile 1 și 2	182
Secțiunea a 3-a. Drepturile inviolabilități	184
§.1. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.....	184
§.2. Libertatea individuală	187
§.3. Dreptul la apărare	189
§.4. Dreptul la liberă circulație	193
§.5. Dreptul la viață intimă, familială și privată	196

§.6. Inviolabilitatea domiciliului	200
Anexă pedagogică la Capitolul VIII – Secțiunea a 3-a.....	201
Secțiunea a 4-a. Drepturi social-economice și culturale.....	203
§.1. Dreptul la învățătură	203
§.2. Accesul la cultură	206
§.3. Dreptul la ocrotirea sănătății.....	207
§.4. Dreptul la un mediu sănătos	209
§.5. Munca și protecția socială a muncii. Interzicerea muncii forțate	212
§.6. Dreptul la grevă	215
§.7. Dreptul de proprietate privată.....	218
§.8. Libertatea economică.....	222
§.9. Dreptul la moștenire	224
§.10. Dreptul la un nivel de trai decent.....	224
§.11. Dreptul la căsătorie și ocrotirea relațiilor de familie rezultate din căsătorie	228
§.12. Protecția copiilor și a tinerilor	230
§.13. Protecția persoanelor cu handicap	233
Anexă pedagogică la Capitolul VIII – Secțiunea a 4-a.....	236
Secțiunea a 5-a. Drepturi exclusiv politice.....	239
§.1. Dreptul de vot.....	240
§.2. Dreptul de a fi ales.....	243
§.3. Dreptul de a fi ales în Parlamentul European	244
Anexă pedagogică la Capitolul VIII – Secțiunea a 5-a.....	245
Secțiunea a 6-a. Drepturi social-politice.....	247
§.1. Secretul corespondenței.....	247
§.2. Libertatea conștiinței	251
§.3. Libertatea de exprimare	254
§.4. Dreptul la informație	257
§.5. Libertatea întrunirilor	260
§.6. Dreptul de asociere	262
Anexă pedagogică la Capitolul VIII – Secțiunea a 6-a.....	264
Secțiunea a 7-a. Drepturi-garanții.....	266
§.1. Dreptul de petiționare	266
§.2. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.....	268
Anexă pedagogică la Capitolul VIII – Secțiunea a 7-a.....	271

CAPITOLUL IX. ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR

ROMÂNI.....	274
Secțiunea 1. Noțiunea de îndatoriri fundamentale.....	274
Secțiunea a 2-a. Îndatoririle fundamentale consacrate de Constituția României.....	275
§.1. Îndatorirea de fidelitate față de țară	275
§.2. Îndatorirea de apărare a țării.....	276
§.3. Îndatorirea de a contribui la cheltuielile publice	278

§.4. Îndatorirea de exercitare cu bună credință a drepturilor și a libertăților și de a respecta drepturile și libertățile celorlalți	280
Anexă pedagogică la Capitolul IX.....	282

CAPITOLUL X. AVOCATUL POPORULUI – GARANT AL RESPECTĂRII DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE	284
Secțiunea 1. Istoric. Avocatul Poporului – instituție de tip ombudsman.....	284
Secțiunea a 2-a. Reglementarea constituțională și infraconstituțională a instituției Avocatului Poporului.....	286
§.1. Numirea și rolul Avocatului Poporului.....	286
§.2. Funcțiile și atribuțiile Avocatului Poporului	288
2.1. Funcțiile Avocatului Poporului.....	288
2.2. Atribuțiile Avocatului Poporului	289
§.3. Sfera persoanelor care pot sesiza Avocatul Poporului. Soluționarea petițiilor	291
Secțiunea a 3-a. Accesul direct la justiția constituțională – modalitate de realizare a rolului constituțional al Avocatului Poporului	292
Secțiunea a 4-a. Raporturile dintre Avocatul Poporului și instanțele de judecată	294
Anexă pedagogică la Capitolul X	296
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	299